

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาการนำวัฒนธรรมพื้นบ้านไปใช้ในการเรียนการสอนสังคมศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6” โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการนำวัฒนธรรมพื้นบ้านไปใช้ในการเรียนการสอนสังคมศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 ในการสอนสอดแทรกในห้องเรียนและการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในด้าน ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี แบบแผนการดำเนินชีวิต ความสัมพันธ์ระหว่างประชากรกับสิ่งแวดล้อม ประวัติศาสตร์ ความเป็นพลเมืองดี โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

การศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ศึกษาค้นคว้าหนังสือ ตำรา วารสาร สิ่งพิมพ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้วัฒนธรรมพื้นบ้านในการเรียนการสอน
2. ศึกษาหลักสูตรสังคมศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และหลักสูตรสังคมศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมพื้นบ้าน
3. ศึกษาวัฒนธรรมพื้นบ้านในเขตการศึกษา 6 ในด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อและศาสนา , ภาษาและวรรณกรรม , ศิลปกรรมและโบราณคดี , การละเล่นดนตรีและการพักผ่อนหย่อนใจ , ชีวิตความเป็นอยู่และวิทยาการ ดังนี้
  - 3.1 จากการวิเคราะห์เอกสาร
  - 3.2 จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่น โดยพิจารณาจากผู้ที่มีรายชื่อเป็นภูมิปัญญาของจังหวัดหรือเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับประเพณีที่ยังปฏิบัติอยู่หรือได้รับรางวัลวัฒนธรรมดีเด่น ในเขตการศึกษา 6 ตามข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ แล้วทำการสัมภาษณ์ด้านละ 1 คน รวม 5 คน

การสุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือครูผู้สอนสังคมศึกษาที่ทำการสอนอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เขตการศึกษา 6 ประกอบด้วย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สระบุรี อ่างทอง สิงห์บุรี ชัยนาท ลพบุรี และอุทัยธานี โดยมีวิธีการสุ่มตัวอย่างประชากรตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. สํารวจโรงเรียนมัธยมศึกษาแต่ละจังหวัด ในเขตการศึกษา 6 ที่เปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย รวมทั้งสิ้น 106 โรงเรียน
2. สุ่มโรงเรียน 1 ใน 4 ของโรงเรียนแต่ละจังหวัด รวมทั้งสิ้น 27 โรงเรียน
3. ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างครูสังคมศึกษาที่สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนที่สุ่มได้ในข้อ 2 จำนวน 27 โรงเรียน เป็นตัวอย่างประชากรได้ตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 54 คน ดังได้เสนอไว้ในตารางที่ 3

จังหวัด	ประชากรโรงเรียน	ตัวอย่างประชากรโรงเรียน	จำนวนตัวอย่างประชากรครู
ชัยนาท	11	3	6
อยุธยา	21	5	10
ลพบุรี	20	5	10
สระบุรี	20	5	10
สิงห์บุรี	11	3	6
อ่างทอง	9	2	4
อุทัยธานี	15	4	8
รวม	106	27	54

การสร้างเครื่องมือ

1. ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structured Interview) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง 1 ชุด เพื่อสำรวจการใช้วัฒนธรรมพื้นบ้านในการเรียนการสอนสังคมศึกษา ลักษณะแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับวิธีการใช้วัฒนธรรมพื้นบ้านในการเรียนการสอนสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6

2. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจพิจารณา ความตรงของเนื้อหา (Content Validity) ความครอบคลุมของคำถาม ความชัดเจนของภาษาแต่ละข้อความ แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบ ความตรงของเนื้อหาและให้ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขให้ดีขึ้น โดยยึดเกณฑ์จากความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน จาก 3 ท่าน แล้วนำข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาแก้ไขปรับปรุงให้สมบูรณ์ก่อนนำไปทดลองใช้

3. นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับครูสังคมศึกษา ซึ่งเป็นครูสังคมศึกษาในโรงเรียนวัดสิงห์และโรงเรียนสรรพวิทยาคม จังหวัดชัยนาท ซึ่งมีใช้ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 15 คน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

4. นำเครื่องมือที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับตัวอย่างประชากร จำนวน 54 คน จาก 27 โรงเรียน

1. โรงเรียนอุทิศโทบุตย์รูปอัมภ
2. โรงเรียนสาครพิทยาคม
3. โรงเรียนนูนนาคพิทยาคม
4. โรงเรียนจอมสุรางค์อุปอัมภ
5. โรงเรียนอสุรธาวิทยาลัย
6. โรงเรียนอสุรธาอนุสรณ์
7. โรงเรียนนครหลวง "อุดมรัตน์วิทยา"
8. โรงเรียนบางปะหัน
9. โรงเรียนโคกกระทิงวิทยาลัย
10. โรงเรียนโคกตำโรงวิทยา
11. โรงเรียนท่ารุ่งวิทยาการ
12. โรงเรียนบ้านเบิกพิทยาคม
13. โรงเรียนบ้านหมี่วิทยา
14. โรงเรียนทุแคววิทยา
15. โรงเรียนแก่งค้อ
16. โรงเรียนบ้านหมอ "พัฒนานุกูล"
17. โรงเรียนพระพุทธรบาท "ทธานุกูลวิทยา"

18. โรงเรียนหินกองวิทยา
19. โรงเรียนค่ายบางระจันวิทยา
20. โรงเรียนพรหมบุรีรัชกาลีกษก
21. โรงเรียนอินทร์บุรี
22. โรงเรียนอ่างทองปัทมโรจน์วิทยาคม
23. โรงเรียนราชคฤกษ์วิทยา
24. โรงเรียนอุทัยวิทยาคม
25. โรงเรียนพุทธมงคลวิทยา
26. โรงเรียนทัพทันอนุสรณ์
27. โรงเรียนหนองขาหย่างวิทยา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. นำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปถึงกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขอให้ออกหนังสือในการสนับสนุนการเก็บรวบรวมข้อมูล ไปยังผู้บริหาร โรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากร

2. ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์ครูตั้งคมศึกษาที่เป็นตัวอย่างประชากร ด้วยตนเองทั้ง 54 คน ใช้เวลาในการสัมภาษณ์ประมาณคนละ 60 นาที และใช้เวลาในการสัมภาษณ์รวมทั้งสิ้น 25 วัน โดยก่อนวันไปสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ส่งหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลไปยังโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรก่อนล่วงหน้าอย่างน้อย 3 วัน แล้วนัดหมายกับครูตั้งคมศึกษาที่จะไปสัมภาษณ์ และในวันสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้กระจายละเอียดในส่วนที่เกี่ยวกับการสัมภาษณ์ลงในแบบสัมภาษณ์ สำหรับส่วนที่ผู้วิจัยได้รับฟังจากครูตั้งคมศึกษา นอกเหนือจากในแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้จดบันทึกไว้ในสมุดแล้วนำมาสรุปเพิ่มเติม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์การนำวัฒนธรรมพื้นบ้านไปใช้ในการเรียนการสอนสังคมศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 มีขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง โดยใช้สูตร

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบในข้อนั้น}}{\text{จำนวนของผู้ตอบทั้งหมด}} \times 100$$

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับวิธีการนำวัฒนธรรมพื้นบ้านไปใช้ในการเรียนการสอนสังคมศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 ทั้งในการสอนตลอดแทรกในห้องเรียนและการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร นำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ จำนวนหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย